

RIESENBURSKÝ DVŮR, K NÁCHODSKÉMU PANSTVÍ patřící, byl za starých časů velký a ohromný hrad, kolem a kolem lesem ohrazen. Od západní strany se vjíždí do brány, k půlnoční straně vede však jen ouzká stezka po příkré skále k řece Úpavě, která se pod skaliskami plíží. Dříve bylo to teď tak malebné údolí na břehu řeky celé jedlemi zarostlé, a jen na místě, kde až podnes Na mlejníšti říkají (protože prý tam as před dvěma sty lety mlýn stál), byla malá chaloupka, v které jeden ovčák zůstával.

Jednoho dne jede pán Riesenburský z procházky a tu vidí, an milý ovčák velikánskou jedli na rameně nese; byl dobrý pán, ale velmi přísný, a obzvláště na toho, který se opovážil z lesa dříví krásti aneb nějakou škodu dělati. Myslíl tedy, že vítr jedli porazil a ovčák že ji v lese našel a ukradl, hněvivě se tedy na něho obořil: „Jak ty se můžeš opovážit z mého lesa dříví krást?“

„Odpusťte mně to, pane rytíři; mám tuze špatný barák, a již dlouho jsem přemejšlel, jak bych si ho spravil. Včera jak tudy jdu, padla mi ta jedle do oka, a myslím si: „Počkej, ta by se ti hodila. I nedalo mi to, až jsem pro ni došel a vytrhl.“

„Ty že jsi tak silný?“ ptal se rytíř a s podivením hleděl na ovčáka, který pořád ještě jedli na rameně držel. Nebyl příliš velký, ale svalovité a složité postavy.

„I což je o sílu,“ odpověděl ovčák, „jen kdybych měl něco lepšího na zub.“

„A co bys tak potřeboval, abys byl ještě silnější?“

„Inu já myslím, kdybych snědl dva pytle hrachu, několik uzených kyt a k tomu vědro dobrého vína vypil, že bych v stavu byl s každým obrem se prát.“

„Dobře tedy, máš to míti, a zejtra si pro to přijď do

hradu. A stranu té jedle ti to pro tenkráté odpustím, ale podruhé cti můj bor.“

S radostí ovčák rytíři poděkoval a vesele domů s jedlí krácel. Od té chvíle mu dali jméno Ctibor. Když přijel rytíř domů, nařídil hradnímu, až přijde Ctibor do hradu, aby mu dal dva pytle hrachu, šest uzených kyt a vědro nejlepšího vína.

Druhý den stáhl Ctibor ženě cíchu s postele a šel si do hradu pro přípověď. „A kam si to dáte, kdo vám to pomůže nést?“ ptal se hradní, když viděl, že Ctibor sám a sám přichází.

„Naložím si to na ramena a ponesu to sám.“

„Jsem váš blázen? Jakpak byste mohl tolik unést?“

„O unešení je hej, jen mi to dejte.“

Naschvál mu hradní plnou cíchu hrachu naměřil, jestli to opravdu unese. Bylo ho v ní čtyry korce a k tomu ještě šest kyt. Ale Ctibor si zavázal cíchu a vědro vína dohromady, přehodil to přes rameno, a poděkovav hradnímu, krácel pohodlně domů.

Několik dní nato byl vypsán z Prahy velký turnaj, ku kterémuž se všickni rytíři sjeti měli. Byl to prý tenkráté způsob, že si rytíři silné panoše (čili obry) drželi, kteří se na místě jich při turnaji potýkali. Rytíř Riesenburský neměl žádného tak silného panoše, na kterého by spolehnouti mohl; byl tedy u velké nesnázi. Na štěstí vzpomněl si na Ctibora a tu chvíli pro něho poslal.

„Poslechni, Ctibore,“ řekl když ovčák vešel. „Jestlipak bys chtěl u mne panošem být?“

„To věřím, že chtěl, a jak rád.“

„Musel bysi se naučit se zbraní zacházet a dobře jezdit.“

„Tomu já se všemu rád učit budu; a síly mám teď až nazbyt.“

„Dobře tedy; jdi k hradnímu, on ti dá jiný šat, za týden musíš ale všechno umět, potom pojedem do Prahy.“

Ctibor radostí do stropu skákal, když slyšel, že pojedě do Prahy, a ve dne v noci se učil; než uplynulo osm dní, uměl vše, co panoši potřeba, a rytíř docela uspokojen odebral se se svým komonstvem do Prahy. Z celých Čech byli již rytíři pohromadě i mnoho cizinců; obzvláště se povídalo mnoho o jednom, který prý velmi silného obra s sebou měl. Když nastal den k turnaji určený, sjeli se všickni na ustanoveném místě, kde pro pány a paní lešení skvostnými koberci obvěšené připraveno bylo, před nímž se panoši potýkali. Když se panstvo shromáždilo, vjeli v ohražené místo dva panoši na pěkných koních, jeden byl onen vyhlášený obr, druhý českého rytíře panoš. Po malé chvíli byl cizinec vítězem; tak se stalo několik, z čehož cizinci nesmírnou radost měli, čeští páni ale pohoršení. Tu přišla řada i na Ctibora. Když předejel a cizinec toho, jak se zdálo, nepatrného chlapíka přeměřil, řekl pohrdlivě: „Jakpak se ty, malý mužíčku, můžeš opovážít, se mnou se potýkat? Tebe rozmáčknu jako ten kámen!“ a vezma kámen oblátkový do ruky, zmáčknul jej jako homolku.

„Inu,“ řekl Ctibor a popojel až k němu, „když myslíte, že jsem proti vám slabý, tedy se nepotýkejme a podejme si na rozchod po přátelsku ruku.“ S oušklebkem mu obr ruku podal, ale Ctibor ji popadl, vyhodil obra do povětří a zase ním tak nerázně o zem smýknul, že více ani nedechl. „Myslíš, že jen u vás umějí kameny mačkat, u nás umíme ještě něco víc.“

Tu se ozval pán Riesenburský: „Ctibore, Ctibore, obrův pán ti ujíždí, pust se za ním.“ Ctibor nechaje obra ležet pustil se za pánem. Právě jel cizinec s kopce, když ho Ctibor dohonil; i skočil s koně a popadl vůz tak silně za kolo, že mu kus loukotě s třemi špicemi v ruce zůstal. „Tak se pane, od nás neujíždí,“ křičel na omámeného rytíře, „dříve musíte zaplatit“ (byl to snad způsob, že který prohrál, vítězi dobré spropitné dáti musil). Chtěj neb ne-

chtěj, musil se cizinec vrátit a ku posměchu českým pá-
nům Ctiboru zaplatit. Ctibor však za svůj hrdinský kus
stal se rytířem a do znaku dostal kus loukotě s třemi špicemi.
Žil dlouho a vždy v dobrém přátelství s pánem Riesen-
burským; konečně byl v kostele na Hoříčkách pochován.